

STATUTÁRNÍ MĚSTO LIBEREC

Poznámka: Zveřejněna je pouze upravená verze dokumentu z důvodu dodržení přiměřenosti rozsahu zveřejňovaných osobních údajů podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů v platném znění.

Osobní údaje jsou v souladu s § 16, § 17 a § 95 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích v platném znění.

18. schůze rady města dne: 17.10.2017

Bod pořadu jednání:

Návrh na udělení Čestného občanství a Medaile města Liberec v roce 2018

Stručný obsah: Rezort školství, sociálních věcí a kultury podává po projednání v komisi rady města pro kulturu a cestovní ruch návrh na udělení Čestného občanství města Liberec pro rok 2018 panu PhDr. Janu Šolcovi a panu Václavu Helšusovi a Medaile města Liberec pro rok 2018 panu Prof. RNDr. Oldřichu Jirsákovi, CSc., panu Prof. PhDr. Robertu Kvačkovi, CSc. a panu MUDr. Vladimíru Zikmundovi, CSc. Čestná občanství jsou navržena za mimořádné zásluhy o rozvoj města v oblasti demokracie a lidských práv, resp. v oblasti umění, medaile pak za mimořádné zásluhy v oboru.

Náměstek primátora pro školství, sociální věci a kulturu

Důvod předložení:

Zpracoval: Langr Ivan, PhDr., Mgr. - náměstek primátora pro školství, sociální věci a kulturu

Projednáno s: V komisi pro kulturu a cestovní ruch (13/9/2017 a 11/10/2017)

Předkládá: Langr Ivan, PhDr., Mgr. - náměstek primátora pro školství, sociální věci a kulturu

K projednání v radě přizván(a):

Předpokládaná doba projednání (min): 10

Po schválení předložit na jednání: ZM 9 - 26.10.2017

Návrh usnesení

Rada města po projednání

souhlasí

1. s návrhem Mgr. Věry Skřivánkové, zastupitelky města, na udělení Čestného občanství města Liberec dle § 84, odst. 2) písm. s) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění panu Václavu Helšusovi za mimořádné zásluhy o rozvoj města v oblasti umění,
2. s návrhem PhDr. Mgr. Ivana Langra, náměstka primátora, na udělení Čestného občanství města Liberec dle § 84, odst. 2) písm. s) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění panu PhDr. Janu Šolcovi za mimořádné zásluhy o rozvoj města v oblasti demokracie a lidských práv,
3. s návrhem MUDr. Vladimíra Valenty, PhD., ředitele Krajské hygienické stanice Libereckého kraje, na udělení Medaile města Liberec dle § 84, odst. 2) písm. s) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění panu MUDr. Vladimíru Zikmundovi, CSc. za mimořádné zásluhy v oboru epidemiologie,
4. s návrhem PhDr. Milana Svobody, PhD., pracovníka katedry historie FP TUL, na udělení Medaile města Liberec dle § 84, odst. 2) písm. s) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění panu Prof. PhDr. Robertu Kvačkovi, CSc. za mimořádné zásluhy v oboru historie,
5. s návrhem Pavly Haidlové, zastupitelky města, na udělení Medaile města Liberec dle § 84, odst. 2) písm. s) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění panu Prof. RNDr. Oldřichu Jirsákovi, CSc. za mimořádné zásluhy v oboru nanotechnologií

ukládá

předložit odsouhlasené návrhy na Čestné občanství města Liberec a Medaili města Liberec Zastupitelstvu města Liberec ke schválení.

P: Langr Ivan, PhDr., Mgr. - náměstek primátora pro školství, sociální věci a kulturu
T: 26.10.2017

Formulace usnesení byla konzultována s právníkem zařazeným do MML před projednáním v radě města.

Důvodová zpráva

Rezort školství, sociálních věcí a kultury podává po projednání v komisi rady města pro kulturu a cestovní ruch návrh na udělení Čestného občanství města Liberec pro rok 2018 panu PhDr. Janu Šolcovi a panu Václavu Helšusovi a Medaile města Liberec pro rok 2018 panu Prof. RNDr. Oldřichu Jirsákovi, CSc., panu Prof. PhDr. Robertu Kvačkovi, CSc. a panu MUDr. Vladimíru Zikmundovi, CSc. Čestná občanství jsou navržena za mimořádné zásluhy o rozvoj města v oblasti demokracie a lidských práv, resp. v oblasti umění, medaile pak za mimořádné zásluhy v oboru.

Statut ocenění

Charakteristika čestného občanství i medaile města se odvíjí ze statutu, který byl přílohou Statutu města Liberce z roku 1996.

Čestné občanství města Liberec je výrazem uznání mimořádných zásluh o rozvoj města a také o rozvoj mezinárodních vztahů v komunální oblasti a spolupráce mezi městy. Čestné občanství může být uděleno jak občanům ČR, tak i občanům cizích zemí. Návrhy na udělení čestného občanství předkládají Zastupitelstvu města Liberce prostřednictvím rady města členové zastupitelstva města nebo zastupitelstva obvodu. Rozhodnutí o udělení čestného občanství odevzdává vyznamenanému jménem města Liberce primátor města zpravidla na slavnostním zasedání zastupitelstva města nebo při jiné slavnostní příležitosti. Při udělování čestného občanství obdrží vyznamenaný listinu o jeho udělení, jež je opatřena symboly města. Ocenění lze vůlí zastupitelstva odejmout tomu, kdo se stal nehodným projevené pocty.

Medaile města Liberec se uděluje jako čestné ocenění za občanské zásluhy o město Liberec v jakémkoli oboru lidské činnosti. Medaili města Liberce lze také udělit za celoživotní zásluhy. Medaili odevzdává oceněné osobě jménem města Liberce jeho primátor. Ocenění nelze odejmout.

Projednání v komisi KCR

Komise pro kulturu a cestovní ruch je ze svého statutu určena jako poradní orgán rady města, který projednává jednotlivé nominace a doporučuje návrhy k ocenění. Komise shromáždřovala data kandidátů až do září 2017 a následně je na dvou po sobě jdoucích zasedáních pečlivě projednávala (13/9 a 11/10). Z výsledků diskuze a následného hlasování členů vyplynulo 5 návrhů na udělení čestného občanství nebo medaile pro rok 2018. Komise celkem vybírala z 8 kandidátů (7 mužů, 1 žena), přičemž 3 nominace podali zastupitelé města, 5 nominací pak veřejnost (2x instituce, 3x fyzická osoba).

O kandidátech ocenění

Václav Helšus (* 1947), absolvent pražské DAMU, je český divadelní, filmový a televizní herec, do roku 1978 člen libereckého Studia Y, od začátku 80. let pak člen činohry Divadla F. X. Šaldy v Liberci. V letech 1987 až 1989 působil i v Národním divadle. Patří mezi nejoriginálnější a nejvýraznější herce v Česku. Přestože za svou zatímní kariéru vytvořil desítky rolí televizních (detektivky, seriály, pohádky) i filmových (2010 - *Přežít svůj život*, 1981 - *Kalamita*, 1980 - *Krakonoš a lyžníci*, 1979 - *Panelstory* aneb *Jak se rodí sídliště*, 1975 - *Holka na zabití aj.*), jeho největší síla tkví na divadelním jevišti. V Liberci má přitom možnost excelovat jak v klasických kusech (Šaldovo divadlo), tak v experimentálních hrách (Malé divadlo). Právě malou scénu DFXŠ Helšus od počátku utvářel a formoval.

„...snažím se roli prožít, jako by to bylo poprvé. A taky naposled. Někdy si musím pomoci tím, že to není o roli, ale o mně. Pak se do toho vložím s plným nasazením, jako by šlo o život. A ono taky často jde.

Není ale na škodu občas utrousit pointu jen tak bokem, jenom ji podhodit... a počkat si, až to lidem dojde. Rutina, zkušenosti, znalost řemesla nejsou na škodu. Jen je musíte umět používat, když je třeba, ne aby probůh, používaly ony vás. Ale to asi platí v každém povolání. Nedělám ze sebe moc chytrýho? Omlouvám se. Chtěl jsem asi říct, že ten křehkej lidskej svět mám moc rád. V životě i na jevišti.“ (zdroj: Deník.cz)

Václav Helšus se ale zároveň věnuje i dramatice, režii a dramaturgii. Je autorem řady divadelních her, mj. Malý vandr aneb lidové příběhy z Jizerských hor (1981), Hrobník dánský - shakespearovské variace (1982), Strašák, viděno ze zahrady nebo střední Evropy (1984), Banzai (1986), Po nás opona (1997), Pokoj mého syna - o převaděčství a i jiných útěcích, Veselá benefice (2011). Jeho stopu jako spolutvůrce lze momentálně nalézt např. ve hře Mysteria buffa, která byla premiérově uvedena letos u příležitosti Helšusových 70. narozenin. Je laureátem ocenění Osobnost Libereckého kraje (2011), udělovaného za celoživotní práci a dílo.

PhDr. Jan Šolc (* 1938) je občanský aktivista, bývalý vysokoškolský učitel a československý politik, po sametové revoluci poslanec Sněmovny národů Federálního shromáždění za Občanské fórum, později za Občanské hnutí, v 90. letech pracovník Kanceláře prezidenta republiky Václava Havla, spoluzakladatel Etického fóra České republiky.

V květnu 1945 se s rodiči přestěhoval z Prahy do Liberce. V roce 1957 absolvoval 2. jedenáctiletou střední školu v Liberci. Z důvodu výrazně negativního postoje jeho otce vůči KSČ, nemohl Jan Šolc nastoupit ke studiu na vysokou školu. Během šedesátých let dálkově vystudoval obor čeština a pedagogika na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Chtěl podpořit kurs Alexandra Dubčeka, a tak vstoupil do KSČ. V dubnu 1969 však z důvodu, že se Dubček vrátil z Moskvy jako zlomený člověk, rozhodl stranickou legitimaci vrátit. Následoval třídní trest, prohlášení za antisovětský a antisocialistický živel, nedobrovolný odchod ze školství a dvacetiletá kariéra betonáře a montéra.

V listopadu 1989 byl částečně v Liberci a částečně v Praze. Stal se mluvčím Občanského fóra. 28. prosince 1989 zasedl v rámci procesu kooptací do Federálního shromáždění po sametové revoluci jako bezpartijní poslanec, respektive poslanec za OF, do české části Sněmovny národů (volební obvod č. 33 - Jablonec nad Nisou, Liberec). Mandát za OF obhájil ve volbách roku 1990, přičemž v roce 1991 přešel po rozkladu Občanského fóra do poslaneckého klubu Občanského hnutí. Ve Federálním shromáždění setrval do voleb roku 1992. Stal se předsedou Branného podvýboru obou komor Federálního shromáždění.

V roce 1992 působil v parlamentu národů NATO. V letech 1996-1999 pracoval v Kanceláři prezidenta republiky Václava Havla jako ředitel odboru vnitřní politiky. Zároveň patřil do úzkého okruhu lidí, kteří prezidenta Václava Havla doprovázeli na různé události a byli mu k dispozici 24 hodin denně.

Od založení do roku 2014 působil ve správní radě nadace Vize 97, v roce 1999 byl spoluzakladatelem Etického fóra České republiky. Do února roku 2014 externě vyučoval etiku a rétoriku na Technické univerzitě v Liberci. Laureát ocenění Osobnost Libereckého kraje (2011), udělované za celoživotní práci a dílo.

Prof. PhDr. Robert Kvaček, CSc. (* 1932) je český historik a pedagog. Své dětství i gymnaziální léta prožil v Jičíně. Roku 1951 zamířil na Filozofickou fakultu UK. Jednooborové studium historie zde ukončil prací věnovanou diplomatické přípravě mnichovské dohody. Téma Mnichova, zkoumané

z hlediska postoje velmocí k československému státu, bylo také předmětem Kvačkova prvního vydaného knižního titulu *Osudná mise*. Problematika Mnichova stála na počátku profesní dráhy Roberta Kvačka jako specialisty na dějiny diplomacie a evropské politiky meziválečného období. Celé dosavadní historiografické dílo prof. Kvačka má široký záběr; nejpočetnější jsou monografie a mnoho desítek studií věnovaných právě meziválečnému období a českým a československým dějinám první poloviny dvacátého století. Tam směřoval na počátku své vědecké práce a jemu věnuje soustavnou pozornost po celý život. Nejde pouze o mezinárodní vztahy, mnichovské téma či postavu Edvarda Beneše a politické proudy. Pozornost věnuje také vývoji kultury. Moderní československé dějiny odkrýval i před rokem 1989 navzdory ideologickým tlakům na úrovni tehdejší evropské historiografie.

Na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy rozvíjel vědecký výzkum od poloviny padesátých let jako odborný asistent, od roku 1966 jako docent a od r. 1990 jako profesor československých dějin. Zároveň zasvěcoval studenty historie do tajů historického řemesla. Jeho profesionální i lidský vklad poznamenal několik generací českých historiků a historiček. Od počátku učil své posluchače rekonstruovat obraz dějin na základě kritické analýzy různých typů pramenů, ale také s nadhledem a s rozhledem po evropské historiografii a především se stále přetrvávajícím profesionálním zápalem.

V čase normalizace přispěl tlak „režimních strážců“ dějin meziválečného období k tomu, že Robert Kvaček nemohl dokončit a publikovat rozpracovaná témata k tomuto období a nemohl je ani vyučovat. Tehdy přenesl svou pozornost k dějinám 19. století. Analyzoval řadu pramenů k životním osudům osobností 19. věku a také k dějinám kultury a promýšlel české dějiny a vyvrcholení české-ho národního dozrávání v evropských souřadnicích. V té době také publikoval řadu populárně komponovaných článků a prací, které byly později shrnuty do několika knih. Vynikající znalec české prózy i poezie dodnes hledá otisk soudobých ideálů i zklamání také v krásné literatuře.

Po roce 1989 mohly být vydány práce o osobnostech, které jsou součástí „českého údělu“ a dramatických evropských dějin 20. století. Odborníci i veřejnost dostali k dispozici čtivé tituly o období okupace Československa a druhé světové války (vydávané spolu s publicistou Dušanem Tomáškem), věnované Emilu Háchovi, Aloisi Eliášovi a protektorátní vládě. Také za tyto knihy získal jubilat Ceny Egona Erwina Kische. Podobná Cena Vojtecha Zamarovského mu byla udělena na Slovensku.

Robert Kvaček vždy věnoval v rámci československých dějin pozornost vztahu Čechů a Slováků. Po rozpadu společného československého státu cílevědomě usiloval o udržování stálé vazby českých a slovenských historiků. Patřil proto k zakládajícím členům Česko-slovenské komise historiků. Téma česko-slovenských vztahů jej také přivedlo do Liberce. Od prvního ročníku libereckého semináře Česko-slovenské vztahy v roce 1991 sem přijíždí každoročně diskutovat o dějinách Slováků a Čechů, jejich vztazích i jejich místě v Evropě a světě. Pravidelná účast se posléze proměnila v odbornou garanci a stálé působení na liberecké katedře historie. Od roku 1998 také liberečtí studenti procházejí odborným školením R. Kvačka a vědecké směřování katedry historie nese jeho stopu. Záhy se stal členem Vědecké rady FP TUL, v níž přispívá k podpoře pěstování i respektu humanitních věd na Technické univerzitě. Jako spoluautor, vědecký garant, lektor či školitel se podílel a podílí na výzkumu i publikacích z dějin Liberce. Zásluhy o celoživotní vědeckou a pedagogickou práci a podíl na formování a rozvoji vědy v Liberci ocenila Technická univerzita u příležitosti životního jubilea Roberta Kvačka v roce 2012 udělením Zlaté medaile TU. V roce 2017 oslavil Robert Kvaček 85. narozeniny. *(zdroj: Milan Svoboda)*

MUDr. Vladimír Zikmund, CSc. (* 1925) je český epidemiolog, dlouholetý pracovník Krajské hygienické stanice v Liberci a člen mezinárodního týmu, který pomáhal ve třetím světě eliminovat nákazu pravých neštovic.

Osobnost doktora Vladimíra Zikmunda má nejen česká, ale i zahraniční odborná společnost a zejména Společnost pro mikrobiologii a epidemiologii spjatou s asi nejvýznamnější událostí dvacátého století v oboru infekčních nemocí a epidemiologie, a sice s eradikací varioly, pravých neštovic.

Píše se letopočet 1925 a zatím nic nenavědčuje tomu, že za pár desetiletí bude mít česká epidemiologie na scéně dalšího epidemiologa světového formátu. Vladimír Zikmund se narodil 27. 5. 1925 v Teplících. V době německé okupace se rodina stěhovala do Kladna. Ještě za války, v roce 1944, začíná Vladimír Zikmund svá vysokoškolská studia na Karlově univerzitě. Závěrečnou státní zkoušku skládá v roce 1951 a získává titul doktor všeobecné medicíny.

Profesní dráha doktora Zikmunda začíná v roce 1951 v Liberci a do té doby je s Libercem neodlučně spjatý. Jako mladý lékař nastoupil na místo přednosta na odbor komunální a školní hygieny Okresní hygienické a epidemiologické stanice v Liberci. Už v roce 1953 se dostává ke svému životnímu oboru, epidemiologii. V roce 1960 skládá atestaci z epidemiologie a už od roku 1964 vstupuje na světovou scénu jako lékař WHO v Demokratické republice Kongo, kde se podílí na eradikaci varioly. Současně působí jako epidemiolog na území dalších států Afriky jako Libérie a Pobřeží Slonoviny až do roku 1968. V roce 1969 skládá kandidátskou zkoušku na téma eradikace varioly a stává se tak *candidatus scientiarum*. Navazovala další odborná činnost zaměřená na eradikaci varioly na území Somálska, Bangladéše a Indie. Pod záštitou WHO a UNICEF působí doktor Zikmund v oblasti Indočíny, Jemenu, Afriky, oblasti východního Středomoří a západního Pacifiku. Jen málokterý Čech se může pochlubit svou skoro celosvětovou působností, kterou může doktoru Zikmundovi závidět leckterá současná celebrita.

Nic nezůstal dlužen ani vědecké publikační činnosti. Za celou jeho profesní dráhu napsal více než tři desítky odborných prací publikovaných u nás i ve světě. Na svém kontě má také přes čtyřicet přednášek na vědeckých konferencích. Osobnost doktora Vladimíra Zikmunda lze podle jeho kolegů stručně charakterizovat dvěma slovy - přísný, ale spravedlivý. Dílo a odkaz doktora Zikmunda pro celou společnost je nezpochybnitelný. Díky němu celé generace dětí nemusí čelit nákaze pravými neštovicemi. (*zdroj: Vladimír Valenta*)

Prof. RNDr. Oldřich Jirsák, CSc. (* 1947) je český vědec a vysokoškolský pedagog, člen katedry netkaných textilií a nanovlákných materiálů FT TUL. Jeho oborem je výzkum vláken a netkaných textilií, v němž dosáhl světové proslulosti. Jeho týmu se podařilo vyvinout unikátní technický postup výroby nanovláken, který průlomovým způsobem otevírá nové možnosti využití těchto materiálů v řadě průmyslových a medicínských oborů. Kromě toho je autorem několika desítek dalších patentovaných vynálezů.

V roce 1979 nastoupil jako vědecký pracovník na Vysokou školu strojní a textilní v Liberci a později již na Technické univerzitě v Liberci se stal vedoucím katedry netkaných textilií. Od roku 2003 působil jako prorektor Technické univerzity v Liberci pro zahraniční styky, vědu a výzkum. Je autorem více než čtyřiceti patentů v oborech vlákna a netkané textilie. K jeho vynálezům patří technologie objemových textilií „Struto“. Podle těchto patentů byly instalovány výrobní linky v USA, Velké Británii, Austrálii, Malajsii, Venezuele a Číně. Pracovní tým katedry netkaných textilií pod jeho vedením vyvinul jako první na světě technologii umožňující průmyslovou výrobu nanovlákné textilie. Nanovlákná mají

průměr 50-500 nanometrů a odborníci je považují za materiál třetího tisíciletí. Název Nanospider obletěl celý svět a dostal se mezi sto národních unikátů, které reprezentují Česko v zahraničí.

Prof. Jirsák získal v roce 2006 ocenění v soutěži Česká hlava za vývoj unikátního zařízení NanoSpider. V roce 2008 pak obdržel vyznamenání od prezidenta republiky za zásluhy o stát v oblasti vědy. (zdroj: Pavla Haidlová)

Návrh na vysoké ocenění pro pana Ervína Šolce podala Věra Vohlídalová, emeritní ředitelka Krajské vědecké knihovny v Liberci, návrh na ocenění pro paní Martu Kottovou pak Ivan Langr, náměstek primátora Liberce. Souběžné udělení medaile oběma kandidátům má symbolicky připomínat útrapy příslušníků národnostních menšin za druhé světové války a po roce 1945 a jejich snahy o otevřený dialog a rozvoj demokracie a lidských práv po listopadu 1989. Oba kandidáti se dlouhodobě snaží pěstovat pocity sounáležitosti a tolerance zejména v nastupující generaci Liberečanů.

Marta Kottová (* 22/2/1929, Černovice)

Paní Marta Kottová byla jako 13 letá dívka židovského původu spolu se svými rodiči transportována v červnu 1942 pod evidenčním číslem 505 do ghetta v Terezíně. Zde prožila 3 roky. V září 1944 byla pak celá rodina převezena do vyhlazovacího tábora Osvětim - Březinka. Rodiče neprošli selekcí a byli v den příjezdu zplynováni, Marta spolu s bratrem Viktorem jako jedni z mála lidí z transportu přežili. „...pro nás, kdo jsme přišli z Terezína, to byl hrozný šok a říkám, nevím, jestli jsem byla v Osvětimi týden, dva měsíce, nevím. Já si tam pamatuji jenom na ten kouř, na tu hrůzu, a že jsem si nechtěla připustit, že maminka s tatínkem jsou ten kouř. A věčný apely, věčně nahý a hromady mrtvol.“ (Paměť národa, 2009) Před Vánocemi 1944 pak byla Marta přes koncentrační tábor Gross-Rosen poslána do Mährensdorfu, kde pracovala v továrně na zpracování lnu a pomáhala vykládat transporty zboží na nádraží. Do Prahy se vrátila po osvobození 12. května 1945.

V Liberci žije Marta Kottová od konce 90. let, kdy se sem s manželem přistěhovala za synem. Celý život se přitom aktivně usiluje předat mladší generaci varovné memento holocaustu, aby se na tragédii vyvraždění 6 miliónů evropských Židů nezapomnělo a památka na ně přetrvala i do budoucna. Navštěvovala a stále navštěvuje školy a nejrůznější studentské a vzpomínkové akce, kde o svých zážitcích z mládí přednáší. Je předsedkyní Historické skupiny Osvětim Sdružení osvobozených politických vězňů a pozůstalých. V roce 2008 obdržela od prezidenta Václava Klause medaili Za zásluhy o stát v oblasti výchovy. „(Do dětského domu v Terezíně) ... a to bylo strašně důležité, za námi přicházely učitelky a profesorky, aby nás tam vyučovaly. Vždyť já skončila v páté obecné a dál jsem do školy chodit nesměla, přitom jsem od první třídy tvrdila, že budu dětskou doktorkou. Nikdy jim nedokážu dost poděkovat! Vždyť riskovaly vlastní životy. Kdyby se to esesáci domákli, na místě by je zastřelili. To, že dnes objíždím školy a učím děti lidskosti, je moje poděkování i jim. Snažím se jim to vrátit, a navíc to považuji za svou povinnost.“ (Deník.cz, 27/1/2011)

Udělení medaile města je uznáním mimořádných zásluh paní Marty Kottové o dlouhodobé předávání historické zkušenosti holocaustu střední a mladé generaci. Návrh na udělení čestného občanství města v roce 2017 je symbolicky spojen se vzpomínkou na 75. výročí transportu paní Kottové do židovského ghetta Terezín (červen 1942), kde začal její nakonec úspěšný každodenní tříletý boj o život.

Ervín Šolc (* 24/7/1927, Liberec)

Pan Ervín Šolc se narodil v roce 1927 v Liberci v česko-německé rodině a patří k hrstce tzv. libereckých sudetských Němců, kteří po druhé světové válce nemuseli pro své antifašistické cítění do odsunu. Za války přesto musel narukovat do wehrmachtu, při službě v Itálii pak padl do amerického zajetí, z něž však posléze utekl. Do Liberce se vrátil v červnu 1947, ale neměl ani státní příslušnosti, ani znalosti českého jazyka. Do roku 1989 pracoval jako účetní.

V roce 1991 v Liberci zorganizoval první Česko-německé dny - hlavním hostem byl tehdy Otto von Habsburg - v jejichž pořádání pokračoval i v dalších letech. O rok později (7/11/1992) pak založil Zemské shromáždění Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku (Landesversammlung der Deutschen in Böhmen, Mähren und Schlesien), jehož byl první čtyři roky prezidentem a posléze zástupcem prezidenta. Zemské shromáždění je zastřešující organizací pro všechna německá sdružení v Česku. Dnes je čestným předsedou Svazu Němců v regionech Liberec, Lužice - severní Čechy. V roce 2003 obdržel od velvyslance SRN v Česku Michaela Libala Spolkový záslužný kříž za zásluhy o německou menšinu a vztah obou zemí po roce 1989.

Návrh na udělení čestného občanství města 2007 je spojen s významným životním jubileem pana Šolce a souběžně s 20. výročím podepsání česko-německé deklarace o vzájemných vztazích (1997). Pan Ervín Šolc se mimořádně zasloužil o česko-německý dialog, o rozvoj města v oblasti česko-německých vztahů a rozvoj jeho partnerství s bavorským městem Augsburg, kam se po roce 1945 přestěhovala početná skupina tzv. libereckých Němců.

Přílohy:

091 Návrh na udělení Čestného občanství a Medaile města Liberec v roce 2018

STATUTÁRNÍ MĚSTO LIBEREC

9. zasedání zastupitelstva města dne: 26.10.2017

Bod pořadu jednání:

Návrh na udělení Čestného občanství a Medaile města Liberec v roce 2018

Stručný obsah: Rezort školství, sociálních věcí a kultury podává po projednání v komisi rady města pro kulturu a cestovní ruch návrh na udělení Čestného občanství města Liberec pro rok 2018 panu PhDr. Janu Šolcovi a panu Václavu Helšusovi a Medaile města Liberec pro rok 2018 panu Prof. RNDr. Oldřichu Jirsákovi, CSc., panu Prof. PhDr. Robertu Kvačkovi, CSc. a panu MUDr. Vladimíru Zikmundovi, CSc. Čestná občanství jsou navržena za mimořádné zásluhy o rozvoj města v oblasti demokracie a lidských práv, resp. v oblasti umění, medaile pak za mimořádné zásluhy v oboru.

Náměstek primátora pro školství, sociální věci a kulturu

Zpracoval: Langr Ivan, PhDr., Mgr. - náměstek primátora pro školství, sociální věci a kulturu

Schválil:

Projednáno: v 18. RM dne 17. 10. 2017

Předkládá: Batthyány Tibor v. r. - primátor statutárního města Liberec
Langr Ivan, PhDr., Mgr. v. r. - náměstek primátora pro školství, sociální věci a kulturu

Návrh usnesení

Zastupitelstvo města po projednání

uděluje

1. na návrh Mgr. Věry Skřivánkové, zastupitelky města, na udělení Čestného občanství města Liberec dle § 84, odst. 2) písm. s) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění panu Václavu Helšusovi za mimořádné zásluhy o rozvoj města v oblasti umění,
2. na návrh PhDr. Mgr. Ivana Langra, náměstka primátora, na udělení Čestného občanství města Liberec dle § 84, odst. 2) písm. s) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění panu PhDr. Janu Šolcovi za mimořádné zásluhy o rozvoj města v oblasti demokracie a lidských práv,

schvaluje

1. dle návrhu MUDr. Vladimíra Valenty, PhD., ředitele Krajské hygienické stanice Libereckého kraje, udělení Medaile města Liberec dle § 84, odst. 2) písm. s) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění panu MUDr. Vladimíru Zikmundovi, CSc. za mimořádné zásluhy v oboru epidemiologie,
2. dle návrhu PhDr. Milana Svobody, PhD., pracovníka katedry historie FP TUL, udělení Medaile města Liberec dle § 84, odst. 2) písm. s) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění panu Prof. PhDr. Robertu Kvačkovi, CSc. za mimořádné zásluhy v oboru historie,
3. dle návrhu Pavly Haidlové, zastupitelky města, udělení Medaile města Liberec dle § 84, odst. 2) písm. s) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění panu Prof. RNDr. Oldřichu Jirsákovi, CSc. za mimořádné zásluhy v oboru nanotechnologií

ukládá

1. zajistit předání Čestných občanství města Liberec panu Václavu Helšusovi za mimořádné zásluhy o rozvoj města v oblasti umění a panu PhDr. Janu Šolcovi za mimořádné zásluhy o rozvoj města v oblasti demokracie a lidských práv

P: Langr Ivan, PhDr., Mgr. - náměstek primátora pro školství, sociální věci a kulturu
T: 28.12.2018

2. zajistit udělení Medailí města Liberec panu MUDr. Vladimíru Zikmundovi, CSc. za mimořádné zásluhy v oboru epidemiologie, panu Prof. PhDr. Robertu Kvačkovi, CSc. za

mimořádné zásluhy v oboru historie a panu Prof. RNDr. Oldřichu Jirsákovi, CSc. za mimořádné zásluhy v oboru nanotechnologií

P: Langr Ivan, PhDr., Mgr. - náměstek primátora pro školství, sociální věci a kulturu
T: 28.12.2018

Formulace usnesení byla konzultována s právníkem zařazeným do MML před projednáním v zastupitelstvu města.

Důvodová zpráva:

Rezort školství, sociálních věcí a kultury podává po projednání v komisi rady města pro kulturu a cestovní ruch návrh na udělení Čestného občanství města Liberec pro rok 2018 panu PhDr. Janu Šolcovi a panu Václavu Helšusovi a Medaile města Liberec pro rok 2018 panu Prof. RNDr. Oldřichu Jirsákovi, CSc., panu Prof. PhDr. Robertu Kvačkovi, CSc. a panu MUDr. Vladimíru Zikmundovi, CSc. Čestná občanství jsou navržena za mimořádné zásluhy o rozvoj města v oblasti demokracie a lidských práv, resp. v oblasti umění, medaile pak za mimořádné zásluhy v oboru.

Statut ocenění

Charakteristika čestného občanství i medaile města se odvíjí ze statutu, který byl přílohou Statutu města Liberce z roku 1996.

Čestné občanství města Liberec je výrazem uznání mimořádných zásluh o rozvoj města a také o rozvoj mezinárodních vztahů v komunální oblasti a spolupráce mezi městy. Čestné občanství může být uděleno jak občanům ČR, tak i občanům cizích zemí. Návrhy na udělení čestného občanství předkládají Zastupitelstvu města Liberce prostřednictvím rady města členové zastupitelstva města nebo zastupitelstva obvodu. Rozhodnutí o udělení čestného občanství odevzdává vyznamenanému jménem města Liberce primátor města zpravidla na slavnostním zasedání zastupitelstva města nebo při jiné slavnostní příležitosti. Při udělování čestného občanství obdrží vyznamenaný listinu o jeho udělení, jež je opatřena symboly města. Ocenění lze vůlí zastupitelstva odejmout tomu, kdo se stal nehodným projevené pocty.

Medaile města Liberec se uděluje jako čestné ocenění za občanské zásluhy o město Liberec v jakémkoli oboru lidské činnosti. Medaili města Liberce lze také udělit za celoživotní zásluhy. Medaili odevzdává oceněné osobě jménem města Liberce jeho primátor. Ocenění nelze odejmout.

Projednání v komisi KCR

Komise pro kulturu a cestovní ruch je ze svého statutu určena jako poradní orgán rady města, který projednává jednotlivé nominace a doporučuje návrhy k ocenění. Komise shromažďovala data kandidátů až do září 2017 a následně je na dvou po sobě jdoucích zasedáních pečlivě projednávala (13/9 a 11/10). Z výsledků diskuze a následného hlasování členů vyplynulo 5 návrhů na udělení čestného občanství nebo medaile pro rok 2018. Komise celkem vybírala z 8 kandidátů (7 mužů, 1 žena), přičemž 3 nominace podali zastupitelé města, 5 nominací pak veřejnost (2x instituce, 3x fyzická osoba).

O kandidátech ocenění

Václav Helšus (* 1947), absolvent pražské DAMU, je český divadelní, filmový a televizní herec, do roku 1978 člen libereckého Studia Y, od začátku 80. let pak člen činohry Divadla F. X. Šaldy v Liberci. V letech 1987 až 1989 působil i v Národním divadle. Patří mezi neoriginálnější a nejvýraznější herce v Česku. Přestože za svou zatímní kariéru vytvořil desítky rolí televizních (detektivky, seriály, pohádky) i filmových (2010 - *Přežít svůj život*, 1981 - *Kalamita*, 1980 - *Krakonoš a lyžníci*, 1979 - *Panelstory* aneb *Jak se rodí sídliště*, 1975 - *Holka na zabítí aj.*), jeho největší síla tkví na divadelním jevišti. V Liberci má přitom možnost excelovat jak v klasických kusech (Šaldovo divadlo), tak v experimentálních hrách (Malé divadlo). Právě malou scénu DFXŠ Helšus od počátku utvářel a formoval.

„...snažím se roli prožít, jako by to bylo poprvé. A taky naposled. Někdy si musím pomoci tím, že to není o roli, ale o mně. Pak se do toho vložím s plným nasazením, jako by šlo o život. A ono taky často jde.

Není ale na škodu občas utrousit pointu jen tak bokem, jenom ji podhodit... a počkat si, až to lidem dojde. Rutina, zkušenosti, znalost řemesla nejsou na škodu. Jen je musíte umět používat, když je třeba, ne aby probůh, používaly ony vás. Ale to asi platí v každém povolání. Nedělám ze sebe moc chytrýho? Omlouvám se. Chtěl jsem asi říct, že ten křehkej lidskej svět mám moc rád. V životě i na jevišti.“ (zdroj: Deník.cz)

Václav Helšus se ale zároveň věnuje i dramatice, režii a dramaturgii. Je autorem řady divadelních her, mj. Malý vandr aneb lidové příběhy z Jizerských hor (1981), Hrobník dánský - shakespearovské variace (1982), Strašák, viděno ze zahrady nebo střední Evropy (1984), Banzai (1986), Po nás opona (1997), Pokoj mého syna - o převaděčství a i jiných útěcích, Veselá benefice (2011). Jeho stopu jako spolutvůrce lze momentálně nalézt např. ve hře Mysteria buffa, která byla premiérově uvedena letos u příležitosti Helšusových 70. narozenin. Je laureátem ocenění Osobnost Libereckého kraje (2011), udělovaného za celoživotní práci a dílo.

PhDr. Jan Šolc (* 1938) je občanský aktivista, bývalý vysokoškolský učitel a československý politik, po sametové revoluci poslanec Sněmovny národů Federálního shromáždění za Občanské fórum, později za Občanské hnutí, v 90. letech pracovník Kanceláře prezidenta republiky Václava Havla, spoluzakladatel Etického fóra České republiky.

V květnu 1945 se s rodiči přestěhoval z Prahy do Liberce. V roce 1957 absolvoval 2. jedenáctiletou střední školu v Liberci. Z důvodu výrazně negativního postoje jeho otce vůči KSČ, nemohl Jan Šolc nastoupit ke studiu na vysokou školu. Během šedesátých let dálkově vystudoval obor čeština a pedagogika na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Chtěl podpořit kurs Alexandra Dubčeka, a tak vstoupil do KSČ. V dubnu 1969 však z důvodu, že se Dubček vrátil z Moskvy jako zlomený člověk, rozhodl stranickou legitimaci vrátit. Následoval třídní trest, prohlášení za antisovětský a antisocialistický živel, nedobrovolný odchod ze školství a dvacetiletá kariéra betonáře a montéra.

V listopadu 1989 byl částečně v Liberci a částečně v Praze. Stal se mluvčím Občanského fóra. 28. prosince 1989 zasedl v rámci procesu kooptací do Federálního shromáždění po sametové revoluci jako bezpartijní poslanec, respektive poslanec za OF, do české části Sněmovny národů (volební obvod č. 33 - Jablonec nad Nisou, Liberec). Mandát za OF obhájil ve volbách roku 1990, přičemž v roce 1991 přešel po rozkladu Občanského fóra do poslaneckého klubu Občanského hnutí. Ve Federálním shromáždění setrval do voleb roku 1992. Stal se předsedou Branného podvýboru obou komor Federálního shromáždění.

V roce 1992 působil v parlamentu národů NATO. V letech 1996-1999 pracoval v Kanceláři prezidenta republiky Václava Havla jako ředitel odboru vnitřní politiky. Zároveň patřil do úzkého okruhu lidí, kteří prezidenta Václava Havla doprovázeli na různé události a byli mu k dispozici 24 hodin denně.

Od založení do roku 2014 působil ve správní radě nadace Vize 97, v roce 1999 byl spoluzakladatelem Etického fóra České republiky. Do února roku 2014 externě vyučoval etiku a rétoriku na Technické univerzitě v Liberci. Laureát ocenění Osobnost Libereckého kraje (2011), udělované za celoživotní práci a dílo.

Prof. PhDr. Robert Kvaček, CSc. (* 1932) je český historik a pedagog. Své dětství i gymnaziální léta prožil v Jičíně. Roku 1951 zamířil na Filozofickou fakultu UK. Jednooborové studium historie zde ukončil prací věnovanou diplomatické přípravě mnichovské dohody. Téma Mnichova, zkoumané

z hlediska postoje velmocí k československému státu, bylo také předmětem Kvačkova prvního vydaného knižního titulu *Osudná mise*. Problematika Mnichova stála na počátku profesní dráhy Roberta Kvačka jako specialisty na dějiny diplomacie a evropské politiky meziválečného období. Celé dosavadní historiografické dílo prof. Kvačka má široký záběr; nejpočetnější jsou monografie a mnoho desítek studií věnovaných právě meziválečnému období a českým a československým dějinám první poloviny dvacátého století. Tam směřoval na počátku své vědecké práce a jemu věnuje soustavnou pozornost po celý život. Nejde pouze o mezinárodní vztahy, mnichovské téma či postavu Edvarda Beneše a politické proudy. Pozornost věnuje také vývoji kultury. Moderní československé dějiny odkrýval i před rokem 1989 navzdory ideologickým tlakům na úrovni tehdejší evropské historiografie.

Na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy rozvíjel vědecký výzkum od poloviny padesátých let jako odborný asistent, od roku 1966 jako docent a od r. 1990 jako profesor československých dějin. Zároveň zasvěcoval studenty historie do tajů historického řemesla. Jeho profesionální i lidský vklad poznamenal několik generací českých historiků a historiček. Od počátku učil své posluchače rekonstruovat obraz dějin na základě kritické analýzy různých typů pramenů, ale také s nadhledem a s rozhledem po evropské historiografii a především se stále přetrvávajícím profesionálním zápalem.

V čase normalizace přispěl tlak „režimních strážců“ dějin meziválečného období k tomu, že Robert Kvaček nemohl dokončit a publikovat rozpracovaná témata k tomuto období a nemohl je ani vyučovat. Tehdy přenesl svou pozornost k dějinám 19. století. Analyzoval řadu pramenů k životním osudům osobností 19. věku a také k dějinám kultury a promýšlel české dějiny a vyvrcholení české-ho národního dozrávání v evropských souřadnicích. V té době také publikoval řadu populárně komponovaných článků a prací, které byly později shrnuty do několika knih. Vynikající znalec české prózy i poezie dodnes hledá otisk soudobých ideálů i zklamání také v krásné literatuře.

Po roce 1989 mohly být vydány práce o osobnostech, které jsou součástí „českého údělu“ a dramatických evropských dějin 20. století. Odborníci i veřejnost dostali k dispozici čtivé tituly o období okupace Československa a druhé světové války (vydávané spolu s publicistou Dušanem Tomáškem), věnované Emilu Háchovi, Aloisi Eliášovi a protektorátní vládě. Také za tyto knihy získal jubilat Ceny Egona Erwina Kische. Podobná Cena Vojtecha Zamarovského mu byla udělena na Slovensku.

Robert Kvaček vždy věnoval v rámci československých dějin pozornost vztahu Čechů a Slováků. Po rozpadu společného československého státu cílevědomě usiloval o udržování stálé vazby českých a slovenských historiků. Patřil proto k zakládajícím členům Česko-slovenské komise historiků. Téma česko-slovenských vztahů jej také přivedlo do Liberce. Od prvního ročníku libereckého semináře Česko-slovenské vztahy v roce 1991 sem přijíždí každoročně diskutovat o dějinách Slováků a Čechů, jejich vztazích i jejich místě v Evropě a světě. Pravidelná účast se posléze proměnila v odbornou garanci a stálé působení na liberecké katedře historie. Od roku 1998 také liberečtí studenti procházejí odborným školením R. Kvačka a vědecké směřování katedry historie nese jeho stopu. Záhy se stal členem Vědecké rady FP TUL, v níž přispívá k podpoře pěstování i respektu humanitních věd na Technické univerzitě. Jako spoluautor, vědecký garant, lektor či školitel se podílel a podílí na výzkumu i publikacích z dějin Liberecka. Zásluhy o celoživotní vědeckou a pedagogickou práci a podíl na formování a rozvoji vědy v Liberci ocenila Technická univerzita u příležitosti životního jubilea Roberta Kvačka v roce 2012 udělením Zlaté medaile TU. V roce 2017 oslavil Robert Kvaček 85. narozeniny. *(zdroj: Milan Svoboda)*

MUDr. Vladimír Zikmund, CSc. (* 1925) je český epidemiolog, dlouholetý pracovník Krajské hygienické stanice v Liberci a člen mezinárodního týmu, který pomáhal ve třetím světě eliminovat nákazu pravých neštovic.

Osobnost doktora Vladimíra Zikmunda má nejen česká, ale i zahraniční odborná společnost a zejména Společnost pro mikrobiologii a epidemiologii spjatou s asi nejvýznamnější událostí dvacátého století v oboru infekčních nemocí a epidemiologie, a sice s eradikací varioly, pravých neštovic.

Píše se letopočet 1925 a zatím nic nenasvědčuje tomu, že za pár desetiletí bude mít česká epidemiologie na scéně dalšího epidemiologa světového formátu. Vladimír Zikmund se narodil 27. 5. 1925 v Teplících. V době německé okupace se rodina stěhovala do Kladna. Ještě za války, v roce 1944, začíná Vladimír Zikmund svá vysokoškolská studia na Karlově univerzitě. Závěrečnou státní zkoušku skládá v roce 1951 a získává titul doktor všeobecné medicíny.

Profesní dráha doktora Zikmunda začíná v roce 1951 v Liberci a do té doby je s Libercem neodlučně spjatý. Jako mladý lékař nastoupil na místo přednosta na odbor komunální a školní hygieny Okresní hygienické a epidemiologické stanice v Liberci. Už v roce 1953 se dostává ke svému životnímu oboru, epidemiologii. V roce 1960 skládá atestaci z epidemiologie a už od roku 1964 vstupuje na světovou scénu jako lékař WHO v Demokratické republice Kongo, kde se podílí na eradikaci varioly. Současně působí jako epidemiolog na území dalších států Afriky jako Libérie a Pobřeží Slonoviny až do roku 1968. V roce 1969 skládá kandidátskou zkoušku na téma eradikace varioly a stává se tak *candidatus scientiarum*. Navazovala další odborná činnost zaměřená na eradikaci varioly na území Somálska, Bangladěše a Indie. Pod záštitou WHO a UNICEF působí doktor Zikmund v oblasti Indočíny, Jemenu, Afriky, oblasti východního Středomoří a západního Pacifiku. Jen málokterý Čech se může pochlubit svou skoro celosvětovou působností, kterou může doktoru Zikmundovi závidět leckterá současná celebrita.

Nic nezůstal dlužen ani vědecké publikační činnosti. Za celou jeho profesní dráhu napsal více než tři desítky odborných prací publikovaných u nás i ve světě. Na svém kontě má také přes čtyřicet přednášek na vědeckých konferencích. Osobnost doktora Vladimíra Zikmunda lze podle jeho kolegů stručně charakterizovat dvěma slovy - přísný, ale spravedlivý. Dílo a odkaz doktora Zikmunda pro celou společnost je nezpochybnitelný. Díky němu celé generace dětí nemusí čelit nákaze pravými neštovicemi. (zdroj: Vladimír Valenta)

Prof. RNDr. Oldřich Jirsák, CSc. (* 1947) je český vědec a vysokoškolský pedagog, člen katedry netkaných textilií a nanovlákných materiálů FT TUL. Jeho oborem je výzkum vláken a netkaných textilií, v němž dosáhl světové proslulosti. Jeho týmu se podařilo vyvinout unikátní technický postup výroby nanovláken, který průlomovým způsobem otevírá nové možnosti využití těchto materiálů v řadě průmyslových a medicínských oborů. Kromě toho je autorem několika desítek dalších patentovaných vynálezů.

V roce 1979 nastoupil jako vědecký pracovník na Vysokou školu strojní a textilní v Liberci a později již na Technické univerzitě v Liberci se stal vedoucím katedry netkaných textilií. Od roku 2003 působil jako prorektor Technické univerzity v Liberci pro zahraniční styky, vědu a výzkum. Je autorem více než čtyřiceti patentů v oborech vlákna a netkané textilie. K jeho vynálezům patří technologie objemových textilií „Struto“. Podle těchto patentů byly instalovány výrobní linky v USA, Velké Británii, Austrálii, Malajsii, Venezuele a Číně. Pracovní tým katedry netkaných textilií pod jeho vedením vyvinul jako první na světě technologii umožňující průmyslovou výrobu nanovlákné textilie. Nanovlákná mají

průměr 50-500 nanometrů a odborníci je považují za materiál třetího tisíciletí. Název Nanospider obletěl celý svět a dostal se mezi sto národních unikátů, které reprezentují Česko v zahraničí.

Prof. Jirsák získal v roce 2006 ocenění v soutěži Česká hlava za vývoj unikátního zařízení NanoSpider. V roce 2008 pak obdržel vyznamenání od prezidenta republiky za zásluhy o stát v oblasti vědy. (zdroj: Pavla Haidlová)

Návrh na vysoké ocenění pro pana Ervína Šolce podala Věra Vohlídalová, emeritní ředitelka Krajské vědecké knihovny v Liberci, návrh na ocenění pro paní Martu Kottovou pak Ivan Langr, náměstek primátora Liberce. Souběžné udělení medaile oběma kandidátům má symbolicky připomínat útrapy příslušníků národnostních menšin za druhé světové války a po roce 1945 a jejich snahy o otevřený dialog a rozvoj demokracie a lidských práv po listopadu 1989. Oba kandidáti se dlouhodobě snaží pěstovat pocity sounáležitosti a tolerance zejména v nastupující generaci Liberečanů.

Marta Kottová (* 22/2/1929, Černovice)

Paní Marta Kottová byla jako 13 letá dívka židovského původu spolu se svými rodiči transportována v červnu 1942 pod evidenčním číslem 505 do ghetta v Terezíně. Zde prožila 3 roky. V září 1944 byla pak celá rodina převezena do vyhlazovacího tábora Osvětim - Březinka. Rodiče neprošli selekcí a byli v den příjezdu zplynováni, Marta spolu s bratrem Viktorem jako jedni z mála lidí z transportu přežili. „...pro nás, kdo jsme přišli z Terezína, to byl hrozný šok a říkám, nevím, jestli jsem byla v Osvětimi týden, dva měsíce, nevím. Já si tam pamatuju jenom na ten kouř, na tu hrůzu, a že jsem si nechtěla připustit, že maminka s tatínkem jsou ten kouř. A věčný apely, věčně nahý a hromady mrtvol.“ (Paměť národa, 2009) Před Vánocemi 1944 pak byla Marta přes koncentrační tábor Gross-Rosen poslána do Mährensdorfu, kde pracovala v továrně na zpracování lnu a pomáhala vykládat transporty zboží na nádraží. Do Prahy se vrátila po osvobození 12. května 1945.

V Liberci žije Marta Kottová od konce 90. let, kdy se sem s manželem přistěhovala za synem. Celý život se přitom aktivně usiluje předat mladší generaci varovné memento holocaustu, aby se na tragédii vyvraždění 6 miliónů evropských Židů nezapomnělo a památka na ně přetrvala i do budoucna. Navštěvovala a stále navštěvuje školy a nejrůznější studentské a vzpomínkové akce, kde o svých zážitcích z mládí přednáší. Je předsedkyní Historické skupiny Osvětim Sdružení osvobozených politických vězňů a pozůstalých. V roce 2008 obdržela od prezidenta Václava Klause medaili Za zásluhy o stát v oblasti výchovy. „(Do dětského domu v Terezíně) ... a to bylo strašně důležité, za námi přicházely učitelky a profesorky, aby nás tam vyučovaly. Vždyť já skončila v páté obecné a dál jsem do školy chodit nesměla, přitom jsem od první třídy tvrdila, že budu dětskou doktorkou. Nikdy jim nedokážu dost poděkovat! Vždyť riskovaly vlastní životy. Kdyby se to esesáci domákli, na místě by je zastřelili. To, že dnes objíždím školy a učím děti lidskosti, je moje poděkování i jim. Snažím se jim to vrátit, a navíc to považuji za svou povinnost.“ (Deník.cz, 27/1/2011)

Udělení medaile města je uznáním mimořádných zásluh paní Marty Kottové o dlouhodobé předávání historické zkušenosti holocaustu střední a mladé generaci. Návrh na udělení čestného občanství města v roce 2017 je symbolicky spojen se vzpomínkou na 75. výročí transportu paní Kottové do židovského ghetta Terezín (červen 1942), kde začal její nakonec úspěšný každodenní tříletý boj o život.

Ervín Šolc (* 24/7/1927, Liberec)

Pan Ervín Šolc se narodil v roce 1927 v Liberci v česko-německé rodině a patří k hrstce tzv. libereckých sudetských Němců, kteří po druhé světové válce nemuseli pro své antifašistické cítění do odsunu. Za války přesto musel narukovat do wehrmachtu, při službě v Itálii pak padl do amerického zajetí, z něž však posléze utekl. Do Liberce se vrátil v červnu 1947, ale neměl ani státní příslušnosti, ani znalosti českého jazyka. Do roku 1989 pracoval jako účetní.

V roce 1991 v Liberci zorganizoval první Česko-německé dny - hlavním hostem byl tehdy Otto von Habsburg - v jejichž pořádání pokračoval i v dalších letech. O rok později (7/11/1992) pak založil Zemské shromáždění Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku (Landesversammlung der Deutschen in Böhmen, Mähren und Schlesien), jehož byl první čtyři roky prezidentem a posléze zástupcem prezidenta. Zemské shromáždění je zastřešující organizací pro všechna německá sdružení v Česku. Dnes je čestným předsedou Svazu Němců v regionech Liberec, Lužice - severní Čechy. V roce 2003 obdržel od velvyslance SRN v Česku Michaela Libala Spolkový záslužný kříž za zásluhy o německou menšinu a vztah obou zemí po roce 1989.

Návrh na udělení čestného občanství města 2007 je spojen s významným životním jubileem pana Šolce a souběžně s 20. výročím podepsání česko-německé deklarace o vzájemných vztazích (1997). Pan Ervín Šolc se mimořádně zasloužil o česko-německý dialog, o rozvoj města v oblasti česko-německých vztahů a rozvoj jeho partnerství s bavorským městem Augsburg, kam se po roce 1945 přestěhovala početná skupina tzv. libereckých Němců.

Přílohy: